

รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กร
ภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดเลย
**A MODEL OF COLLABORATIVE NETWORK MANAGEMENT
AMONG SCHOOLS, COMMUNITIES, AND EXTERNAL
ORGANIZATIONS FOR EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT
IN LOEI PROVINCE**

พิมพอร์ สดเอี่ยม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Pim-on Sod-ium

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus

Corresponding Author E-mail: pimon.sod@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกในจังหวัดเลย 2) พัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเลย และ 3) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้น การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้แทนชุมชน และองค์กรภายนอก จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารเครือข่ายยังขาดความเป็นระบบและความต่อเนื่อง 2) รูปแบบการบริหารเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น เรียกว่า "LOEI SMART Network Model" ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเป็นเลิศขององค์กร การมีส่วนร่วม และนวัตกรรม โดยมีกลไกขับเคลื่อน 5 ด้าน และ 3) ผลการใช้รูปแบบพบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

คำสำคัญ: การบริหารเครือข่าย; ความร่วมมือทางการศึกษา; คุณภาพการศึกษา; จังหวัดเลย

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the current conditions, problems, and needs in creating collaborative networks among schools, communities, and external organizations in Loei Province, 2) develop an appropriate collaborative network management model for Loei Province's context, and 3) evaluate the implementation of the developed network management model. This research was employed by a mixed-methods approach. The

sample consisted of 317 participants, including school administrators, teachers, community representatives, and external organizations. The research instruments included questionnaires, interview forms, and evaluation forms. The data were analyzed using basic statistics, t-test, and content analysis. The findings revealed that: 1) the current condition of network management lacks the systematic approach and continuity, 2) the developed network management model, called "LOEI SMART Network Model," comprised four main components: Local Wisdom Integration, Organizational Excellence, Engagement, and Innovation, driven by five mechanisms, and 3) the implementation results showed that the educational quality significantly improved at the .05 level, and stakeholders' satisfaction was at a high level ($\bar{X} = 4.48$).

Keywords: Network Management; Educational Collaboration; Educational Quality; Loei Province;

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของจังหวัดเลยซึ่งมีลักษณะเฉพาะทั้งด้านภูมิประเทศ สังคม และวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการระดมทรัพยากร องค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญจากหลากหลายแหล่งเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง (วิจารณ์ พานิช, 2565)

จังหวัดเลยตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่ประมาณ 11,424.612 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูง ส่งผลให้การจัดการศึกษาในพื้นที่มีความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะด้านการคมนาคม การกระจายทรัพยากรทางการศึกษา และการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย, 2565)

จากข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย (2565) พบว่า จังหวัดเลยมีสถานศึกษาทั้งสิ้น 751 แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 449 แห่ง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 156 แห่ง และสังกัดอื่นๆ 146 แห่ง กระจายอยู่ใน 14 อำเภอ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในช่วงปี 2563-2565 พบว่า แม้สถานศึกษาส่วนใหญ่จะผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก แต่ยังคงมีความแตกต่างของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนในเขตเมืองและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษาของจังหวัดเลยคือการขาดการประสานงานและความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างแยกส่วนและขาดพลังในการขับเคลื่อน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2564) แม้ว่าจะมีทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าในพื้นที่ แต่ยังคงขาดการนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทาง

เทคโนโลยีและสังคมที่รวดเร็วในปัจจุบัน ยังทำให้การศึกษาต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนา

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า มีความพยายามในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาในจังหวัดเลยหลายรูปแบบ เช่น เครือข่ายโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของเครือข่ายเหล่านี้ยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (วิจิต กำมันตะคุณ, 2564) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเลยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลย โดยคำนึงถึงบริบทเฉพาะของพื้นที่ ทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลย

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของจังหวัดเลยในปัจจุบัน มีความแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ ขนาดของโรงเรียน และประเภทของสถานศึกษา โดยโรงเรียนในเขตเมืองมีความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือสูงกว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล
2. รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร กระบวนการบริหาร กลไกการขับเคลื่อน และระบบการติดตามประเมินผล ซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของจังหวัดเลย

3. การนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในสถานศึกษา จะส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบในระดับมากขึ้นไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดเลย" ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ร่วมกับวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมและลุ่มลึก สามารถนำไปสู่การพัฒนาแบบที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเลย โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยในส่วนของการวิจัยเชิงสำรวจ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นชั้นภูมิ (Strata) แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 95 คน ครูผู้รับผิดชอบงานเครือข่าย จำนวน 95 คน ผู้แทนชุมชน จำนวน 85 คน และผู้แทนองค์กรภายนอก จำนวน 42 คน

สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ผู้นำชุมชน และผู้แทนองค์กรภายนอกที่ประสบความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ โดยนำผลการวิจัยจากระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ จากนั้นนำร่างรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารเครือข่าย ด้านการพัฒนาชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารเครือข่าย ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบรูปแบบประกอบด้วยแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และแบบบันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าดัชนีความ

สอดคล้อง (IOC) สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ จากนั้นนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยทดลองใช้รูปแบบในโรงเรียนนำร่องจำนวน 6 แห่ง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงให้มีความหลากหลายทั้งด้านขนาดและที่ตั้ง ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเมือง 2 แห่ง โรงเรียนขนาดกลางในเขตกึ่งเมือง 2 แห่ง และโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบท 2 แห่ง ระยะเวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา แบบประเมินความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแบบบันทึกผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบที (t-test dependent) เพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการถอดบทเรียน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดให้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย และด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องกัน โดยมุ่งที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเลย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดเลย" สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

1) ด้านโครงสร้างการบริหาร พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ในจังหวัดเลย (ร้อยละ 78.5) มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายอย่างเป็นทางการ แต่มีเพียงร้อยละ 45.2 ที่มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการยังไม่ชัดเจน และขาดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการวางแผนและตัดสินใจ

2) ด้านการดำเนินงาน พบว่า กิจกรรมความร่วมมือส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.8) เป็นการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น รองลงมาคือการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน (ร้อยละ 58.3) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 42.7) แต่ยังขาดความร่วมมือในด้านวิชาการและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

3) ด้านการสื่อสารและประสานงาน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์ (ร้อยละ 89.2) และการประชุมแบบเป็นทางการ (ร้อยละ 56.4) แต่ขาดระบบฐานข้อมูลเครือข่ายที่เป็นปัจจุบันและการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาสำคัญในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การขาดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเครือข่ายระยะยาว การขาดระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และการขาดการจัดการความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย

2) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ภาคิเครือข่ายมีส่วนร่วมในระดับของการรับรู้และให้ความร่วมมือ แต่ยังไม่ถึงระดับของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมมักจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน

3) ปัญหาด้านทรัพยากร ได้แก่ การขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย การขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานเครือข่ายโดยตรง และการขาดเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการเครือข่าย

1.3 ความต้องการในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

1) ด้านนโยบายและการบริหาร ได้แก่ ต้องการนโยบายและแนวทางการสร้างเครือข่ายที่ชัดเจนจากหน่วยงานต้นสังกัด ต้องการระบบและกลไกการบริหารเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ และต้องการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริหารเครือข่าย

2) ด้านการดำเนินงาน ได้แก่ ต้องการรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ต้องการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ และต้องการการสนับสนุนด้านวิชาการและการพัฒนานวัตกรรม

3) ด้านการสนับสนุน ได้แก่ ต้องการงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานเครือข่าย ต้องการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารเครือข่าย และต้องการที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงในการพัฒนาเครือข่าย

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ร่วมกับการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่เรียกว่า "LOEI Model" ซึ่งประกอบด้วย

2.1 หลักการของรูปแบบ ได้แก่ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ 2) การบูรณาการทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) การพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบท และ 4) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ L - Leadership and Learning หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงเครือข่าย และการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน O - Organization and Management หมายถึง โครงสร้างและกลไกการบริหาร และระบบและกระบวนการทำงาน E - Engagement and Empowerment หมายถึง การ

มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และการเสริมพลังและพัฒนาศักยภาพ I - Innovation and Information หมายถึง การพัฒนานวัตกรรมเครือข่าย และการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ

2.3 กระบวนการบริหารเครือข่าย ได้แก่ 1) การวางแผนและพัฒนาเครือข่าย (Planning) 2) การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) 3) การดำเนินงานเครือข่าย (Implementation) 4) การติดตามและประเมินผล (Monitoring) และ 5) การพัฒนาและขยายผล (Development)

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและองค์กรที่เกี่ยวข้อง 2) ความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 4) การจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสม และ 5) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการ

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบ

3.1 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) และองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือด้าน Engagement and Empowerment ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.42) และ 2) ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.52) และกระบวนการที่มีความเป็นไปได้สูงสุดคือการสร้างการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.45)

3.2 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนนำร่องหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.38) และนักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.42) 2) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย พบว่า มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายที่มีองค์ประกอบครบถ้วน และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีแผนกลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่า จำนวนภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.6 ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.45) และมีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.7 4) ด้านนวัตกรรมและการพัฒนา พบว่า เกิดนวัตกรรมการบริหารเครือข่ายในโรงเรียนนำร่องเฉลี่ย 2.5 นวัตกรรมต่อโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลนวัตกรรมสู่โรงเรียนเครือข่ายอื่น ๆ และเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย 5) ด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.35) ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.42) ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.46) และองค์กรภายนอกมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.40)

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารและประสานงานที่ชัดเจน และการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็น การสร้างความรู้สึกร่วมกัน และการเห็นประโยชน์ร่วมกันของเครือข่าย 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ

3.4 แนวทางการพัฒนาและขยายผล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาระบบและกลไก โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลเครือข่ายให้เป็นปัจจุบัน สร้างระบบการจัดการความรู้ของเครือข่าย พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลแบบออนไลน์ 2) การขยายผลสู่โรงเรียนอื่น โดยจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบที่ชัดเจน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายต้นแบบ และสร้างระบบพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา 3) การพัฒนาความยั่งยืน โดยสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบเครือข่าย พัฒนานโยบายและแผนระยะยาว และสร้างแรงจูงใจและระบบรางวัล

ผลการวิจัยทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัยสนับสนุนและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

ตารางแสดงผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอตามที่แสดงในตารางที่ 1 – 4

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดเลย (n=317)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่าย	249	78.5
2. การประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ	143	45.2
3. การจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม	209	65.8
4. การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน	185	58.3
5. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	135	42.7
6. การสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์	283	89.2
7. การประชุมแบบเป็นทางการ	179	56.4

หมายเหตุ: ข้อมูลจากการสำรวจในปีการศึกษา 2566

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ (n=17)

องค์ประกอบของรูปแบบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. Leadership and Learning	4.48	0.52	มาก
2. Organization and Management	4.42	0.48	มาก
3. Engagement and Empowerment	4.68	0.42	มากที่สุด
4. Innovation and Information	4.45	0.50	มาก
ภาพรวม	4.52	0.48	มากที่สุด

หมายเหตุ: เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ได้แก่ 4.51-5.00 = มากที่สุด, 3.51-4.50 = มาก, 2.51-3.50 = ปานกลาง, 1.51-2.50 = น้อย, 1.00-1.50 = น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบ (n=6 โรงเรียน)

ตัวชี้วัด	ก่อนใช้	รูปแบบ	หลังใช้	รูปแบบ	t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.45	0.48	4.12	0.42	8.24*	.000
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์	3.38	0.52	4.25	0.38	7.86*	.000
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน	3.52	0.45	4.48	0.42	9.12*	.000
4. การบริหารเครือข่าย	3.28	0.56	4.32	0.45	8.95*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการใช้รูปแบบ

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	4.68	0.35	มากที่สุด
2. ครูและบุคลากร	4.45	0.42	มาก
3. ผู้ปกครองและชุมชน	4.38	0.46	มาก
4. องค์กรภายนอก	4.42	0.40	มาก
ภาพรวม	4.48	0.41	มาก

หมายเหตุ: 1. ข้อมูลจากการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบ 1 ภาคเรียน

2. เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ได้แก่ 4.51-5.00 = มากที่สุด 3.51-4.50 = มาก 2.51-3.50 = ปานกลาง 1.51-2.50 = น้อย และ 1.00-1.50 = น้อยที่สุด

จากตารางที่ 1-4 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผลการประเมินจาก

ผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อนำไปทดลองใช้พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาในทุกตัวชี้วัดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานศึกษาในจังหวัดเลยส่วนใหญ่มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายอย่างเป็นทางการ (ร้อยละ 78.5) แต่มีเพียงร้อยละ 45.2 ที่มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นด้านประเพณีและวัฒนธรรม (ร้อยละ 65.8) และการระดมทรัพยากร (ร้อยละ 58.3) ช่องทางการสื่อสารที่ใช้มากที่สุดคือกลุ่มไลน์ (ร้อยละ 89.2) สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารเครือข่ายในปัจจุบันยังขาดความต่อเนื่องและเป็นระบบ แม้จะมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ LOEI Model ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) โดยองค์ประกอบด้าน Engagement and Empowerment มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.42) รองลงมาคือด้าน Leadership and Learning ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.52) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยเฉพาะในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการเสริมพลังเครือข่าย

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบ พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวชี้วัดที่มีพัฒนาการสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชน (เพิ่มจาก $\bar{X} = 3.52$ เป็น 4.48) รองลงมาคือการบริหารเครือข่าย (เพิ่มจาก $\bar{X} = 3.28$ เป็น 4.32) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาการบริหารเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการใช้รูปแบบ พบว่า ทุกกลุ่มมีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.35) รองลงมาคือครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.42) ขณะที่ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.46) สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่าย

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 1-4 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน ทั้งด้านผู้เรียน การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลยอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ควรมีการติดตามผลการใช้รูปแบบในระยะยาวและขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึงทั้งจังหวัด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดเลย" สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

1.1 สภาพปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) โครงสร้างการบริหารเครือข่าย พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.5) มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายอย่างเป็นทางการ แต่มีเพียงร้อยละ 45.2 ที่มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ 2) การดำเนินกิจกรรม ส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ร้อยละ 65.8) การระดมทรัพยากร (ร้อยละ 58.3) และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 42.7) และ 3) การสื่อสารและประสานงาน ใช้การสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์มากที่สุด (ร้อยละ 89.2) รองลงมาคือการประชุมแบบเป็นทางการ (ร้อยละ 56.4)

1.2 ปัญหาสำคัญ ได้แก่ 1) ขาดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเครือข่ายระยะยาว 2) ขาดระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังไม่ถึงระดับการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และ 4) ขาดงบประมาณและบุคลากรที่รับผิดชอบงานเครือข่ายโดยตรง

2. รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้น

2.1 รูปแบบ "LOEI Model" ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) Leadership and Learning: การพัฒนาภาวะผู้นำและการเรียนรู้ร่วมกัน 2) Organization and Management: การจัดโครงสร้างและระบบบริหารจัดการ 3) Engagement and Empowerment: การสร้างการมีส่วนร่วมและเสริมพลัง และ 4) Innovation and Information: การพัฒนานวัตกรรมและระบบสารสนเทศ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) องค์ประกอบด้าน Engagement and Empowerment มีความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$) และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

3.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พัฒนาขึ้น ($\bar{X} = 4.25$) และ 3) นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.48$)

3.2 ด้านการบริหารเครือข่าย ได้แก่ 1) จำนวนภาคีเครือข่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.6 2) มีการระดมทรัพยากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.7 และ 3) เกิดนวัตกรรมการบริหารเครือข่ายเฉลี่ย 2.5 นวัตกรรมต่อโรงเรียน

3.3 ด้านความพึงพอใจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) 2) ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) 3) ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และ 4) องค์กรภายนอกมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)

4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) การสนับสนุนด้านทรัพยากรและงบประมาณและ 5) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งผลดีต่อคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดเลยอย่างยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" มีองค์ประกอบด้าน Engagement and Empowerment ได้รับการประเมินความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$) และเมื่อนำไปทดลองใช้พบว่าส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล ทำให้ภาคีเครือข่ายรู้สึกเป็นเจ้าของและมีพลังในการขับเคลื่อนร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2021) ที่กล่าวว่า การเสริมพลังและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับงานวิจัยของวิจารณ์ พานิช (2565) ที่พบว่า การสร้างการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

2. ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการใช้รูปแบบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบ LOEI Model มีการบูรณาการทรัพยากรและองค์ความรู้จากภาคีเครือข่ายมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hargreaves & O'Connor (2023) ที่เสนอว่า การสร้างความร่วมมือทางวิชาชีพ (Professional Collaboration) เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (2564) ที่พบว่า การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญคือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและการวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การประสานความร่วมมือ และการขับเคลื่อนเครือข่ายให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงเครือข่ายของ Spillane & Diamond (2022) ที่กล่าวว่า ผู้นำในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการบริหารเครือข่ายและสร้างความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เช่นเดียวกับงานวิจัยของธีระ รุญเจริญ (2563) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา

4. ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง โดยพบว่า การสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์มีการใช้งานมากที่สุด (ร้อยละ 89.2) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและระยะทาง ทำให้การประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของ McConnell & Monroe (2023) ที่เสนอว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชิต กำมันตะคุณ (2564) ที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารเครือข่ายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความยั่งยืนของเครือข่าย

5. ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นเป็นจุดแข็งของรูปแบบ LOEI Model ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะจังหวัดเลยมีทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่หลากหลาย การนำมาใช้ในการจัดการศึกษาจึงช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับวิถีชีวิตของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Banks (2022) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม (Culturally Responsive Education) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเวศ วะสี (2564) ที่เสนอว่า การศึกษาที่มีรากฐานจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการอภิปรายผลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้นมีพื้นฐานทางทฤษฎีที่เข้มแข็ง มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และได้รับการยืนยันประสิทธิภาพจากผลการวิจัยเชิงประจักษ์ ซึ่งจะเป็แนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเลยต่อไป

อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

1. อภิปรายผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาในจังหวัดเลยส่วนใหญ่มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายอย่างเป็นทางการ (ร้อยละ 78.5) แต่มีเพียงร้อยละ 45.2 ที่มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นด้านประเพณีและวัฒนธรรม (ร้อยละ 65.8) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารเครือข่ายในปัจจุบันยังขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์และระบบการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2021) ที่กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืนต้องมีโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารย์ พานิช (2565) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารเครือข่ายการศึกษาคือการขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและการติดตามผล

2. อภิปรายผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) โดยองค์ประกอบด้าน Engagement and Empowerment มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบได้พัฒนาขึ้นโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและ

คำนึงถึงบริบทของจังหวัดเลย มีการบูรณาการแนวคิดการบริหารสมัยใหม่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเครือข่ายของ Hargreaves & O'Connor (2023) ที่เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมและการเสริมพลังเครือข่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (2564) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมและการเสริมพลังจะช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย

3. อภิปรายผลการประเมินการใช้รูปแบบ

ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้รูปแบบ คุณภาพการจัดการศึกษาในทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เพิ่มจาก $\bar{X} = 3.45$ เป็น 4.12) และการมีส่วนร่วมของชุมชน (เพิ่มจาก $\bar{X} = 3.52$ เป็น 4.48) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ:

1) รูปแบบมีการบูรณาการทรัพยากรและองค์ความรู้จากทุกภาคส่วน ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายและตอบสนองต่อผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Spillane & Diamond (2022) ที่เสนอว่า การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากเครือข่ายจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

2) มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการสื่อสาร ทำให้การประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ McConnell & Monroe (2023) ที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเครือข่าย

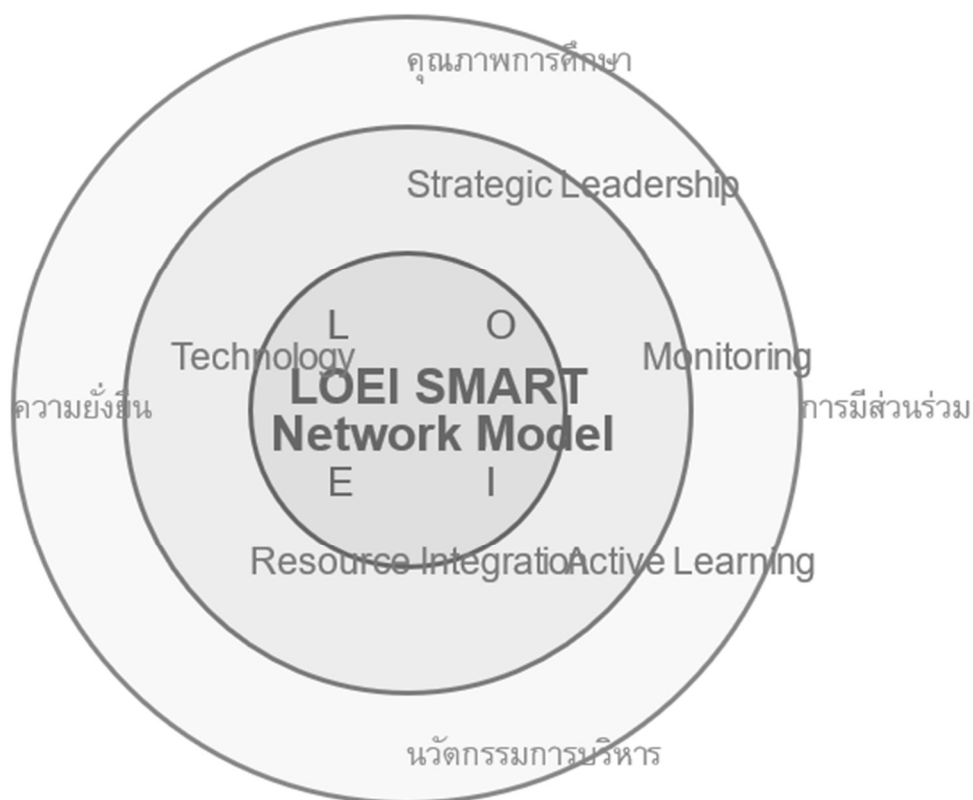
3) มีการพัฒนาภาวะผู้นำและการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระ รุญเจริญ (2563) ที่พบว่า ภาวะผู้นำและการพัฒนาบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการบริหารเครือข่าย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบในระดับมากขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเห็นผลการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Banks (2022) เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของประเวศ วะสี (2564) ที่เสนอว่า การพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม

จากการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเลย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดเด่นสำคัญคือการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้

จากการวิจัยนี้ ทำให้เกิดรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ "LOEI Model" ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำเสนอเป็นภาพได้ ดังนี้

คำอธิบายโมเดล LOEI SMART Network Model

1. องค์ประกอบแกนกลาง (Core Components)

แกนกลางของโมเดลประกอบด้วยหลักการ LOEI: L (Local Wisdom): การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น O (Organizational Excellence): ความเป็นเลิศขององค์กร E (Engagement): การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ I (Innovation): การสร้างนวัตกรรม

2. กลไกขับเคลื่อน (SMART Mechanisms)

วงกลมชั้นกลางแสดงกลไก SMART: Strategic Leadership: การนำเชิงกลยุทธ์ Monitoring: การกำกับติดตาม Active Learning: การเรียนรู้เชิงรุก Resource Integration: การบูรณาการทรัพยากร และ Technology: การใช้เทคโนโลยี

3. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes)

วงกลมชั้นนอกแสดงผลลัพธ์ 4 ด้าน: คุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วม นวัตกรรมการบริหาร และความยั่งยืน

ลักษณะเด่นของโมเดล ประกอบด้วย 1. ความเป็นพลวัต เนื่องจากองค์ประกอบทุกส่วนมีปฏิสัมพันธ์กัน และสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบท 2. การบูรณาการ โดยการผสมผสานภูมิปัญญากับเทคโนโลยี และเชื่อมโยงทุกภาคส่วน และ 3. ความยั่งยืน โดยการเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสร้างการมีส่วนร่วมระยะยาว

การนำไปใช้ ประกอบด้วย 1. มีการใช้หลัก LOEI เป็นฐานในการพัฒนา 2. ขับเคลื่อนผ่านกลไก SMART และ 3. มุ่งสู่ผลลัพธ์ทั้ง 4 ด้าน

โมเดลนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา โดยมีการบูรณาการทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566-2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2563). การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(4), 1-15.
- ประเวศ วะสี. (2564). *การปฏิรูปการศึกษาไทย: พลังท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2564). *รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2565). *เครือข่ายการเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิชิต กำมันตะคุณ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 16(2), 45-62.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเลย พ.ศ. 2566-2570*. เลย: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2564). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 34(3), 263-284.
- Banks, J. A. (2022). *Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching* (7th ed.). Routledge.
- Fullan, M. (2021). *The new meaning of educational change* (6th ed.). Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & O'Connor, M. T. (2023). *Leading collaborative professionalism*. Corwin Press.
- McConnell, T. J., & Monroe, E. E. (2023). Making the most of digital networks for school improvement. *Educational Leadership*, 80(4), 48-53.
- Spillane, J. P., & Diamond, J. B. (2022). *Distributed leadership in practice*. Teachers College Press.